

Granskning av nämnden för demokrati och medborgarservice

– verksamhetsåret 2024

2025-04-08

Missiv till nämnden för demokrati och medborgarservice

Revisorerna har avslutat granskningen av nämnden avseende verksamhetsår 2024.

Nämnden ansvarar för att verksamheten bedrivs enligt gällande mål, beslut och riktlinjer samt de lagar och föreskrifter som gäller för verksamheten. Nämnden ansvarar också för att det finns tillräcklig intern kontroll. Revisorernas uppdrag är att pröva om verksamheten sköts på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt och om den interna kontrollen som görs inom nämnderna är tillräcklig.

Granskning som har genomförts i nämnden under året presenteras i denna revisionsredogörelse. Av redogörelsen framgår de sakkunnigas iakttagelser och bedömningar.

Vi, förtroendevalda revisorer, hänvisar till de sakkunnigas redogörelse som grund för vårt uttalande till kommunfullmäktige. Vi ställer oss bakom de sakkunnigas bedömningar och rekommendationer som framgår av denna redogörelse.

Vi bedömer att nämnden i huvudsak har bedrivit verksamheten på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vi bedömer att nämndens interna kontroll i huvudsak har varit tillräcklig.

Vi har noterat att flera ledamöter under året valt att inte delta i nämndens beslut. Kommunallagen ger en ledamot rätten att avstå från att delta i en omröstning eller i ett beslut. Att avstå från att delta i beslut fråntar dock inte ledamoten ansvaret för nämndens uppdrag. Det kan därför ifrågasättas om en ledamot som konsekvent avstår från att delta i beslutet lever upp till det ansvar som följer med nämnduppdraget. Utgångspunkten måste vara att utnyttja denna möjlighet mycket sparsamt. Vi vill betona att det från en demokratisk synpunkt är viktigt att ledamöterna deltar i beslutsfattandet.

Följande rekommendation lämnas:

Nämnden för demokrati och medborgarservice samt överförmyndarnämnden rekommenderas att säkerställa att handläggningen avseende granskningen av årsräkningar sker inom den tid som gällande regelverk föreskriver.

Vi vill betona vikten av att nämnden vidtar lämpliga åtgärder med anledning av den rekommendation som lämnas i revisionsredogörelsen.

Med anledning av rekommendationen vill vi också ha ett yttrande från nämnden. Av yttrandet ska det framgå vilka åtgärder som nämnden har gjort eller planerar att göra för att hantera den lämnade rekommendationen.

Yttrandet ska skickas till stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se senast den 19 juni 2025.

Göteborg den 8 april 2025

För revisorsgruppen,
enligt uppdrag

Jonas Ransgård
ordförande

Torbjörn Rigemar
vice ordförande

Stadsrevisionens uppdrag

Stadsrevisionens uppdrag är att granska kommunens verksamhet. Granskningen sker på uppdrag av kommunfullmäktige som utser förtroendevalda revisorer som ansvarar för granskningen av nämnderna och kommunstyrelsen. Bland de förtroendevalda utser kommunfullmäktige även lekmanrevisorer. Lekmanrevisorerna ansvarar för granskningen av de bolag som kommunen äger.

De förtroendevalda revisorerna anlitar alltid sakkunniga biträden (yrkesrevisorer) som genomför granskningen. I revisionsredogörelserna presenterar yrkesrevisorerna den granskning de har gjort på nämnderna och kommunstyrelsen. Revisionsredogörelserna ligger till grund när de förtroendevalda revisorerna ansvarar för nämnderna och lämnar sitt uttalande till kommunfullmäktige.

Viss granskning rapporteras till kommunfullmäktige löpande under året i särskilda revisionsrapporter. Du hittar alla stadsrevisionens redogörelser och rapporter på www.goteborg.se/stadsrevisionen, men du kan också beställa dem från revisionskontoret via stadsrevisionen@stadsrevisionen.goteborg.se.

Ärendenummer: SRV- 2024-00054

Innehåll

1	Samlad bedömning	6
1.1	Rekommendationer	7
2	Grundläggande granskning	8
2.1	Verksamhet.....	8
2.2	Ekonomi	8
2.3	Intern kontroll	9
2.4	Bedömning.....	9
3	Nämndens ansvar som leverantör av bastjänster	10
3.1	Utförs bastjänsterna i nära samverkan och dialog med nämnder och bolag?.....	11
3.2	Uppfyller bastjänsterna stadens grundsäkerhetsnivå?.....	12
3.3	Har rapportering avseende regelefterlevnad och störningar genomförts till den strategiska samordningsgruppen?	13
3.4	Bedömning.....	13
4	Granskning av ekonomisk redovisning från ställföreträdare ..	14
4.1	Granskningsresultat	14
4.1.1	Vilka åtgärder har vidtagits för att korta ned handläggningstiderna avseende granskningen av årsräkningar?	16
4.1.2	Utvecklingen av handläggningstiderna under år 2024	16
4.1.3	Styr nämnderna överförmyndarenhetens handläggningstider?	17
4.2	Bedömning.....	17
5	Granskning av räkenskaper	19
5.1	Granskningsresultat	19
6	Uppföljning av tidigare granskning	20
6.1	Uppföljning av nämndens arbete mot våldsbejakande extremism och radikaliserings	20
6.1.1	Bedömning	20

1 Samlad bedömning

Varje år granskar kommunens revisorer nämndens verksamhet i den omfattning som följer av god revisionsred. Årets granskning består av

- grundläggande granskning
- nämndens ansvar som leverantör av bastjänster
- granskning av ekonomisk redovisning från ställföreträdare
- uppföljning.

Revisionskontoret har faktaavstämt all granskning med förvaltningen.

Den samlade bedömningen, utifrån årets granskning av nämnden, är att verksamheten delvis har bedrivits på ett ändamålsenligt och från ekonomisk synpunkt tillfredsställande sätt. Vidare är bedömningen att nämndens interna kontroll i huvudsak har varit tillräcklig.

Genomförd granskning visar att det verksamhetsmässiga och ekonomiska resultatet är förenligt med reglemente, kommunfullmäktiges mål och riktlinjer. Vi har inte noterat några väsentliga avvikelser i den grundläggande granskningen.

Under 2024 har nämndens ansvar som leverantör av bastjänster granskats i en fördjupad granskning. Syftet med granskningen var att pröva om nämnden fyller uppgifter som ankommer nämnder som är leverantörer av bastjänster i Göteborgs Stad enligt Göteborgs Stads riktlinje för styrning, samordning och finansiering av digital utveckling och förvaltning. Bedömningen är att nämnden delvis uppfyller detta ansvar. Revisionskontoret bedömer att det är väsentligt att nämnden säkerställer att bastjänsterna uppfyller den säkerhetsnivå för bastjänster som riktlinjen förutsätter.

Sedan 1 januari 2017 har nämnden för demokrati och medborgarservice ansvar för överförmyndarnämndens förvaltningsorganisation och har också budgetmedlen för att omhänderta detta ansvar. Under 2024 har den granskning av ställföreträdarnas ekonomiska redovisning som sker inom överförmyndarnämndens verksamhetsområde granskats i en fördjupad granskning. Syftet med granskningen var att bedöma om överförmyndarnämnden och nämnden för demokrati och medborgarservice säkerställt att handläggningen av årsräkningar sker inom den tid som gällande regelverk föreskriver. Revisionskontorets bedömning är att nämnden för demokrati och medborgarservice och överförmyndarnämnden delvis säkerställt att handläggningen av årsräkningar skett inom den tid som gällande regelverk föreskriver. Den fördjupade granskningen av nämndens ansvar som leverantör av bastjänster och granskningen av ekonomisk redovisning från ställföreträdare visar på avvikelser som behöver åtgärdas, men dessa bedöms inte vara så allvarliga att de påverkar helhetsbedömningen av nämndens arbete 2024.

1.1 Rekommendationer

Utifrån årets granskning lämnar vi följande rekommendation:

- Nämnden för demokrati och medborgarservice samt överförmyndarnämnden rekommenderas att säkerställa att handläggningen avseende granskningen av årsräkningar sker inom den tid som gällande regelverk föreskriver.

2 Grundläggande granskning

Den grundläggande granskningen syftar till att översiktligt bedöma nämndens ledning och styrning samt interna kontroll. Styrningen och kontrollen ska vara tillräcklig för att leva upp till mål, beslut och föreskrifter.

Den grundläggande granskningen består av tre övergripande revisionsfrågor:

- Har nämnden genomfört sitt uppdrag på ett ändamålsenligt sätt?
- Har nämnden en ändamålsenlig styrning, uppföljning och rapportering av sin ekonomi?
- Har nämnden sett till att den interna styrningen, uppföljningen och kontrollen är tillräcklig?

Granskningen är avvikelsebaserad och fokuserar i huvudsak på nämndens övergripande systematik, strukturer och arbetssätt.

2.1 Verksamhet

Nämnden ska genomföra sitt grunduppdrag enligt reglementet, gällande lag och författning samt enligt de mål och riktlinjer som fullmäktige har beslutat om. Fullmäktige har i budgeten fastställt övergripande mål som gäller för samtliga nämnder och bolag. Flera nämnder och bolag har även tilldelats specifika uppdrag som ska genomföras. Vi har översiktligt granskat hur nämnden har genomfört sitt grunduppdrag och arbetat med fullmäktiges mål och uppdrag. Vi har även granskat nämndens protokoll och beslutsunderlag.

Granskningen visar att nämnden i huvudsak har planerat och genomfört grunduppdraget i enlighet med reglementet. Vidare visar granskningen att nämnden har arbetat med de mål och uppdrag som fullmäktige har gett nämnden. Måluppfyllelsen och arbetet med fullmäktiges uppdrag har i huvudsak följts upp under året, i delårsrapporter och i årsrapporten.

Vi har noterat att det under året har förekommit fall då ledamöter valt att inte delta i nämndens beslut.

2.2 Ekonomi

Nämnden ska se till att verksamheten bedrivs inom de ekonomiska ramar som beslutats av fullmäktige. Nämnden ska också se till att det finns en kontinuerlig ekonomisk uppföljning och rapportering. Vi har översiktligt granskat nämndens styrning av ekonomin samt dess ekonomiska uppföljning och rapportering.

Granskningen visar att nämnden har bedrivit verksamheten inom de ekonomiska ramarna för året. Granskningen visar vidare att nämnden har följt upp sin ekonomi kontinuerligt.

2.3 Intern kontroll

Nämnden ska se till att det finns ett systematiskt arbete med intern styrning och kontroll och riskhantering inom väsentliga områden. Nämnden ska även följa upp och utvärdera detta arbete. Vi har översiktligt granskat nämndens interna styrning, uppföljning och kontroll.

Granskningen visar att nämnden har upprättat en samlad riskbild och en internkontrollplan. Riskhantering har skett inom väsentliga områden. Granskningen visar även att den interna kontrollen har följts upp och att nämndens system för styrning, uppföljning och kontroll har utvärderats.

2.4 Bedömning

Revisionskontorets bedömning utifrån en översiktlig granskning är att nämnden i huvudsak har en tillfredsställande ledning och styrning samt tillräcklig intern kontroll inom de områden som vi har granskat.

3 Nämndens ansvar som leverantör av bastjänster

Nämnden för demokrati och medborgarservice har i den styrmodell som etablerades i Göteborgs Stad den 1 januari år 2023 tilldelats rollen som leverantör av gemensamma tjänster. Rollen som leverantör delas med nämnden för inköp och upphandling samt nämnden för Intraservice. Styrmodellen kommer tydligast till uttryck i Göteborgs Stads riktlinje för styrning, samordning och finansiering av digital utveckling och förvaltning, där roller och ansvar i styrmodellen beskrivs närmare.¹ Nedan benämns denna som riktlinjen. Modellen delar in stadens organisation in i tre kategorier av aktörer: Leverantörer, nämnder och bolagsstyrelser i rollen som köpare av gemensamma tjänster samt kommunstyrelsen. Den senare har ansvaret att driva stadens digitaliseringsarbete avseende de gemensamma tjänsterna på en strategisk nivå.

Styrmodellen förutsätter att digitaliseringsarbetet i första hand är en angelägenhet för respektive nämnd och bolagsstyrelse inom stadens organisation. Utgångspunkten för denna grundsats är att nämnder och bolagsstyrelser har ett ansvar att bedriva en ändamålsenlig och effektiv verksamhet. Digitalisering ska i detta sammanhang ses som en metod bland flera tänkbara att möta detta krav. Parallellt med denna grundsats i styrmodellen tas också stor hänsyn till det faktum att staden sedan lång tid bedriver en internhandel när det gäller IT-system och tjänster inom områden som är strategiska och gemensamma för kommunkoncernen. Exempel på sådana system och tjänster finns inom områdena ekonomi och redovisning, personal, upphandling, extern kommunikation samt digital infrastruktur. De nyttigheter som traderas inom internhandeln benämns i styrmodellen som gemensamma tjänster. Dessa gemensamma tjänster är uppdelade i tre kategorier; bastjänster, tilläggstjänster samt specialisttjänster. Bastjänsterna är enligt riktlinjens nuvarande indelning obligatoriska för resten av stadens organisation att använda. Styrmodellen tar i första hand sikte på den del av stadens digitaliseringsarbete som bedrivs inom ramen för de gemensamma tjänsterna.

Nämnden för demokrati och medborgarservice ansvarar år 2024 för fyra bastjänster:

- Demokratistärkande metoder och verktyg (inklusive Göteborgsförslaget).
- Extern service och kommunikation (inklusive Goteborg.se och stadens officiella konton på sociala media).
- Göteborgs Stads kontaktcenter (inklusive vägledning över telefon och mejl).
- Öppna data (möjliggör publiceringen av öppna data, bland annat på Goteborg.se).

¹ Göteborgs Stads riktlinje för styrning, samordning och finansiering av digital utveckling och förvaltning har sedan våren 2024 varit föremål för en översyn. Av uppgifter som revisionskontoret tagit del av kommer riktlinjen efter beslut i kommunfullmäktige att genomgå vissa förändringar.

Syftet med granskningen är att pröva om nämnden uppfyller det leverantörsansvar som utpekats i riktlinjen beträffande samverkan och dialog, informationssäkerhet samt slutligen rapporteringsskyldighet rörande de bastjänster nämnden levererar till stadens nämnder och bolag.

Nämnden levererar utöver bastjänster även valbara tilläggstjänster. Granskningen är dock avgränsad till de bastjänster nämnden har ansvaret för att leverera.

I granskningen har följande revisionskriterier använts:

- Reglemente för Göteborgs Stads nämnd för demokrati och medborgarservice
- Göteborgs Stads riktlinje för styrning, samordning och finansiering av digital utveckling och förvaltning
- Göteborg Stads riktlinje för informationssäkerhet

Granskningen har genomförts genom intervjuer och dokumentanalys.

3.1 Utförs bastjänsterna i nära samverkan och dialog med nämnder och bolag?

Styrmodellen förutsätter att leverantörer kontinuerligt genomför kunddialoger för att identifiera stadens behov av relevanta tjänstealternativ. Syftet med kunddialogerna är att leverantörerna genom dessa följer upp sin leverans av bastjänster men de ska också ge en möjlighet att ta emot förslag till utveckling av tjänsterna från de verksamheter som använder dem. Riktlinjen anger inte närmare på vilket sätt dessa kunddialoger ska genomföras. Leverantörer ska också genomföra en omvärldsbevakning och så kallade kundforum för att identifiera insatser, exempelvis i en bredare mening utveckling av tjänsterna, som efter beredning hos leverantören ska gå vidare till analys och bedömning. Denna analys och bedömning görs för de gemensamma tjänsterna i den strategiska samordningsgrupp som är stadsledningskontorets beredningsorgan inför kommunstyrelsens beredning av kommunfullmäktiges budget, vilken ytterst finansierar de gemensamma tjänsterna.

I granskningen har framkommit att demokrati och medborgarservice organiserat sin dialog med nämnderna genom att verksamheterna i sin organisation utsett en kontaktperson för de bastjänster nämnden för demokrati och medborgarservice levererar. Kontaktpersonen har uppdraget vara länken mellan den egna verksamheten och demokrati och medborgarservice och kommunicera upptäckta brister eller utvecklingsmöjligheter i de levererade tjänsterna. Kontaktpersonerna i verksamheterna har enligt vad som framkommer i granskningen en tät kommunikation med särskilt utsedda motparter hos demokrati och medborgarservice.

Granskningen har också visat att demokrati och medborgarservice genomförde ett kundforum som avsåg alla fyra av de bastjänster nämnden levererar under hösten 2024. I detta kundforum deltog representanter från 22 av stadens 25 förvaltningar.

Det har i granskningen framkommit att inte något av Göteborgs Stads hel- eller delägda bolag använder de obligatoriska bastjänster som nämnden för demokrati och medborgarservice levererar. Riktlinjen förutsätter att leverantörernas bastjänster ska användas av alla nämnder och bolag, men styrmodellen innehåller ingen mekanism som säkerställer att detta efterlevs. Detta innebär att det står nämnder och styrelser fritt att själva besluta om avsteg från riktlinjens huvudregel om att bastjänster ska användas. Någon modell för samverkan och dialog rörande bastjänster med stadens hel- eller delägda bolag har därför inte etablerats.

Demokrati och medborgarservice genomförde år 2023 en omvärldsbevakning som resulterade i en trendrapport. Denna trendrapport hade ett brett anslag och beskrev trender, förändringar i beteenden och behov som drev på den digitala omställningen. På en övergripande nivå ägnades också uppmärksamhet åt de hinder som ligger i vägen för den fortsatta utvecklingen.

3.2 Uppfyller bastjänsterna stadens grundsäkerhetsnivå?

Av riktlinjen framgår att leverantörer ansvarar för att de gemensamma tjänsterna minst ska uppfylla stadens grundsäkerhetsnivå. Med detta ska bland annat förstås att den information som hanteras inom tjänsten ska ha klassificerats enligt stadens klassificeringsmodell². När detta görs tilldelas informationen som hanteras i bastjänsten en konsekvensnivå³ de skador som kan uppstå när informationshanteringen avseende konfidentialitet, riktighet och tillgänglighet på något sätt faller. Konsekvensnivån styr också vilka åtgärder som behöver vidtas för att upprätthålla integriteten i informationstillgången.

I granskningen har framkommit att informationen i de tjänster nämnden levererar inte har blivit genomlysta ur ett informationssäkerhetsperspektiv genom informationsklassning. Tjänsterna har inte heller genomlysts ur ett dataskyddsperspektiv med avseende behandling av personuppgifter. Detta medför i sin tur att eventuella organisatoriska, personrelaterade, fysiska eller tekniska åtgärder inte genomförts på ett systematiskt sätt sedan nämnden trädde i rollen som leverantör den 1 januari år 2023.

Den risk detta medför har emellertid adresserats i nämndens samlade riskbild för år 2024 och har under året resulterat i att en rad åtgärder vidtagits. Under försommaren anlätade nämnden därför extern expertis i syfte att säkerställa att en grundläggande nivå avseende informationssäkerhet och dataskydd i de bastjänster som levereras. Under hösten genomfördes också en rekrytering av en särskild utvecklingsledare med ansvar för informationssäkerhet och dataskydd i de tjänster nämnden levererar. Det inledande arbetet med att säkerställa att nämndens bastjänster uppnår det som i riktlinjen benämns stadens grundsäkerhetsnivå ska enligt vad som framkommit i granskningen vara genomfört i februari år 2025.

² Göteborgs Stads riktlinje för informationssäkerhet.

³ Klassificeringsmodellen sträcker sig över fyra nivåer: Försumbar skada, måttlig skada, betydande skada samt allvarlig hög skada.

3.3 Har rapportering avseende regelefterlevnad och störningar genomförts till den strategiska samordningsgruppen?

I riktlinjen framgår att stadens leverantörer har ansvaret för att löpande följa upp att tillämpliga lagar, föreskrifter, styrande dokument och besluts samt att beslutad säkerhetsnivå uppfylls i tjänsterna. Leverantörerna ska också löpande följa upp väsentliga störningar och brister avseende säkerhet i tjänsterna. Avslutningsvis ska leverantörerna årligen presentera en uppföljningsrapport till berörda verksamheter och den strategiska samordningsgruppen över dessa områden.

Det har i granskningen framkommit att någon uppföljningsrapport av detta slag inte har upprättats och kommunicerats till avsedda mottagare i stadens organisation eller den strategiska samordningsgruppen. I intervjuuppgifter framkommer att ansvariga hos demokrati och medborgarservice varit i kontakt med stadsledningskontoret för att få anvisningar till hur uppföljningsrapporten ska utformas. Denna diskussion kom så småningom att mynna ut i att stadsledningskontoret meddelade att rapporten inte skulle upprättas⁴, varför så inte heller har skett.

3.4 Bedömning

Revisionskontorets bedömning är att nämnden för demokrati och medborgarservice delvis uppfyller det leverantörsansvar som utpekats i riktlinjen.

Vi bedömer att nämnden uppfyller leverantörsansvaret när det gäller genomförandet av dialoger och forum med förvaltningar som använder nämndens bas-tjänster. Vi bedömer också att omvärldsbevakning genomförts på ett sådant sätt som riktlinjen förutsätter.

Revisionskontoret bedömer att nämnden under år 2024 inte haft de åtgärder kring informationssäkerhet som riktlinjen förutsätter på plats för de bas-tjänster nämnden levererar. Detta kan medföra risker ur ett informationssäkerhetsperspektiv. Nämnden identifierade risker kopplade till detta i sin samlade riskbild för år 2024 och har under året vidtagit åtgärder. Dessa åtgärder beräknas medföra att bas-tjänsterna uppfyller den säkerhetsnivå som riktlinjen förutsätter under första kvartalet år 2025. Revisionskontoret bedömer dock att det är väsentligt att nämnden säkerställer att detta arbete slutförs.

⁴ En likalydande uppgift framkom även i stadsrevisionens granskning av Styrning och samordning av digital utveckling och förvaltning i Göteborgs Stad som genomfördes under år 2024.

4 Granskning av ekonomisk redovisning från ställföreträdare

Underåriga eller personer som av andra skäl inte har förmågan att själva omhänderta sina rättigheter och sköta sin ekonomi kan i vissa fall av tingsrätten förordnas en ställföreträdare. Ett av överförmyndarnämndens huvuduppdrag är att utöva tillsyn över dessa ställföreträdare, det vill säga personer som för annans räkning agerar i rollen som förmyndare, god man eller förvaltare. En viktig delmängd i denna tillsyn utförs genom att överförmyndarnämnden granskar den ekonomiska redovisning samt redogörelse över utfört arbete som ställföreträdare ska inge före den 1 mars varje år. Redovisningen ska ge en bild av hur huvudmannens tillgångar förvaltats under året men också vilka åtgärder i övrigt som vidtagits inom ramen för uppdraget. Arvodering av ställföreträdare sker efter att överförmyndarnämnden granskat den ekonomiska redovisningen och redogörelsen över utfört arbete. Av förvaltningslagens generella bestämmelser i 9, 11 och 12 paragraferna följer att handläggningen, i detta fall granskningen av årsräkningarna i den mån de innehåller yrkande om arvode, enligt huvudregeln ska vara genomförd inom sex månader. I Länsstyrelsernas nationella riktlinjer för överförmyndare – förordnade ställföreträdares redovisning anges att handläggningstiden inte bör överskrida sju månader.

Syftet med granskningen är att bedöma om överförmyndarnämnden och nämnden för demokrati och medborgarservice säkerställt att handläggningen av årsräkningar sker inom den tid som gällande regelverk föreskriver.

Granskningen har genomförts genom intervjuer med ansvariga tjänstepersoner inom överförmyndarverksamheten samt genom analys av insamlad dokumentation som berör överförmyndarverksamhetens arbete. Som revisionskriterier har i granskningen följande regelverk använts:

- Kommunallagen, 6 kapitlet, 6§ om nämndens ansvar.
- Förvaltningslagen, 9, 11 och 12 §§ om utgångspunkter för handläggningen samt åtgärder om handläggningen försenas.
- Länsstyrelsernas nationella riktlinjer för överförmyndare – förordnade ställföreträdares redovisning, avsnitt 4.12.

4.1 Granskningsresultat

Göteborgarnas behov av ställföreträdare har under en lång rad av år ökat. Detta har resulterat i en allt ökande ärendemängd för överförmyndarenheten att hantera. Sammantaget genererar överförmyndarnämndens uppdrag omkring 45 ärendeslag som fordrar handläggning och beslut eller annan åtgärd. Överförmyndarnämnden har inget eget ansvar eller ekonomiska medel för sin förvaltningsorganisation. Sedan 1 januari 2017 har nämnden för demokrati och medborgarservice ansvar för överförmyndarnämndens förvaltningsorganisation och

har också budgetmedlen för att omhänderta detta ansvar. Den uppdelning av ansvaret för verksamheten som blev följd av denna organisatoriska konstruktion har medfört att det blivit en utmaning för överförmyndarnämnden att ta ansvar för exempelvis kvaliteten i uppdraget eftersom resurser hanteras av nämnden för demokrati och medborgarservice. På initiativ av de båda nämnderna genom verksamhetsnomineringar beslutade fullmäktige i sin budget för år 2024 att kommunstyrelsen skulle utreda om de önskade effekterna av gemensam förvaltningsorganisation har uppnåtts och om gränsdragningarna mellan nämnderna är tydliga. Frågorna utreddes under våren 2024. Stadsledningskontorets utredning kom att förorda att den särskilda samverkan som nämnderna tidigare tagit initiativ till skulle kodifieras i de båda nämndernas reglementen. Samverkan mellan de båda nämnderna innebär bland annat att överförmyndarnämnden ges möjlighet att ställa krav på nämnden för demokrati och medborgarservice om resursfördelning av personal, medel för kvalitetssäkring, verksamhetsutveckling samt verksamhetssystem och it-stöd. Kommunfullmäktige beslutade i december 2024 att denna förändring i nämndernas reglemente träder i kraft i januari 2025.

Överförmyndarnämnden biträds i sitt uppdrag av förvaltningsdirektör tillsammans med centrala befattningshavare och funktioner i nämnden för demokrati och medborgarservice förvaltningsorganisation. Den överförmyndarenhet som mer direkt biträder nämnden i handläggningen av ärenden som nämndens uppdrag ger upphov till omfattar en enhetschef tillsammans med omkring 30 handläggare och specialister. Dessa ingår också i nämnden för demokrati och medborgarservice förvaltningsorganisation. Av tillgänglig överförmyndarstatistik (avser år 2023) framgick att handläggarna i Göteborgs överförmyndarverksamhet i genomsnitt hanterade 208 ställföreträdarskap.⁵ Detta kan jämföras med Stockholm Stads och Malmö Stads motsvarigheter. Motsvarande antal ärenden per handläggare var i Stockholm 164 och i Malmö 105.

Överförmyndarnämnden står under Länsstyrelsens tillsyn i genomförandet av sitt uppdrag. Under senare år har tillsynen visat att nämnden haft en lång handläggningstid för granskningen av årsräkningar varför länsstyrelsen riktade kritik mot nämnden år 2022 och 2023.⁶ En utdragen handläggning i granskningen av årsräkningar förlänger tiden innan överförmyndarenheten får kännedom om eventuella oegentligheter från ställföreträdarens sida som på olika sätt kan skada huvudmannens intresse och därefter vidta åtgärder med anledning av detta. En utdragen handläggning leder också till att arvoderingen av ställföreträdare försenas eftersom arvodet kan betalas ut först efter att årsräkningen granskats. Att en längre tid förflyter mellan det att uppdraget utförs till dess att arvodet utbetalas innebär en risk för att attraktiviteten i att åta sig uppdrag minskar. Detta kan i sin tur leda till svårigheter att rekrytera ställföreträdare till uppdrag i Göteborgs Stad.

⁵ Länsstyrelsernas överförmyndarstatistik över verksamhetsåret 2023.

⁶ Länsstyrelsens tillsyn avsåg verksamhetsåren 2021 och 2022.

4.1.1 Vilka åtgärder har vidtagits för att korta ned handläggningstiderna avseende granskningen av årsräkningar?

I överförmyndarnämndens och nämnden för demokrati och medborgarservice verksamhetsnomineringar för år 2024 äskade de båda nämnderna medel för att rekrytera fler handläggare till överförmyndarenheten. Nämnderna äskade också medel för att utveckla verksamheten genom digitalisering. Kommunfullmäktige biföll dessa äskanden från de båda nämnderna. De utökade medlen har fått till följd att det under 2024 varit möjligt att rekrytera fler handläggare men också en verksamhetsutvecklare. Förvaltningsorganisationen har också tidvis kunnat förstärkas genom inhyring av konsulter.

Under året har handläggningen av årsräkningar tydligt prioriterats och personal har omfördelats inom verksamheten för att möjliggöra denna inriktning. Detta har inneburit att alla handläggare på enheten varit engagerade i handläggningen av detta ärendeslag, ett arbetssätt som inte prövats tidigare i denna utsträckning.

De beviljade medlen för verksamhetsutveckling genom digitalisering medgav att en upphandling under februari månad kunde genomföras av ett nytt verksamhetssystem (Wärna) till överförmyndarverksamheten. Detta verksamhetssystem används i flera av landets kommuner och erbjuder möjligheter att koppla digitala e-tjänster riktade mot ställföreträdare i genomförandet av sina uppdrag. Detta har av förvaltningen bedömts kunna påverka såväl effektivitet som rätts-säkerhet i handläggningen av ärenden i en positiv riktning. Systemet togs i drift i början av 2025 och en modul för en helt digital handläggning av årsräkningar ingår från start. Granskningen av årsräkningar kommer med systemets hjälp att ske från första kvartalet 2025 då årsräkningarna för år 2024 ska börja granskas. De effektiviseringsvinster som Wärna väntas generera bedöms av verksamheten kunna hämtas hem under år 2026 och framåt. Överförmyndarenheten uttrycker i intervjuer förväntningar om att Wärna i förening med en viss kompetensutveckling av ställföreträdarna väntas kunna leda till att årsräkningarna på sikt ska kunna granskas snabbare än vad som gällt tidigare och då med bibehållen rätts-säkerhet.

4.1.2 Utvecklingen av handläggningstiderna under år 2024

Redovisningshandlingar från ställföreträdare i form av årsräkningar ska lämnas in till överförmyndarverksamheten för granskning före den 1 mars varje år. Redovisningen ska avse närmast föregående år. För år 2023 har totalt 3 662 årsräkningar inkommit till överförmyndarverksamheten. Enligt huvudregeln i förvaltningslagen ska handläggningen genomföras inom sex månader, vilket skulle innebära att alla årsräkningar ska vara granskade den förste september. Enligt Länsstyrelsernas nationella riktlinjer ska årsräkningarna vara granskade den förste oktober.

När det gäller handläggningen av årsräkningar som sådana finns dock omständigheter som försvårar tillämpningen av regelverkens bestämmelser. En sådan försvårande omständighet är att en viss andel av årsräkningarna är felaktiga

eller ofullständiga när de kommer in till överförmyndarenheten. Under år 2024 har det visat sig att omkring hälften av de inkomna årsräkningarna behövt kompletteras av ställföreträdaren innan de kunnat genomgå granskning. Ställföreträdarna kan ha olika förutsättningar att komplettera inlämnad årsräkning vilket kan påverka den totala handläggningstiden. Detta är en tid som överförmyndarverksamheten inte kan påverka.

Granskningen visar att 85 procent av inkomna årsräkningar avseende år 2023 var granskade per den siste augusti år 2024, vilket kan jämföras med motsvarande andel föregående år, 64 procent. Prognosen under året var att alla årsräkningar ska vara granskade den 31 december 2024, således högst nio månader efter att de senast skulle vara inlämnade. Utfallet blev att 97 procent av årsräkningarna avseende år 2023 var granskade den 31 december 2024.

I omkring tio fall har ställföreträdaren med stöd av förvaltningslagens 12§ begärt att få årsräkningar granskade efter att sex månader förflutit utan att så har skett. Om årsräkningen är komplett hanteras ställföreträdarens begäran rutinmässigt skyndsamt så att den sammantagna tiden ligger nära, men ändå över, sex månader.

4.1.3 Styr nämnderna överförmyndarenhetens handläggningstider?

Det har framkommit i granskningen att vare sig nämnden för demokrati och medborgarservice eller överförmyndarnämnden själva tagit initiativ till att formulera mål för överförmyndarverksamhetens handläggningstider.

Överförmyndarenheten är organisatoriskt inrättad inom demokrati och medborgarservice avdelning för rådgivning och överförmyndarverksamhet. På denna avdelningsnivå i organisationen sker på tjänstemannanivå en målformulering och uppföljning rörande handläggningstiderna på överförmyndarenheten. Målet år 2024 för handläggningen av årsräkningar var här angivet till att 90 procent av inkomna årsräkningar skulle vara granskade den siste juni 2024. Samtliga årsräkningar skulle i avdelningens målbild vara granskade den 15 oktober år 2024.

4.2 Bedömning

Revisionskontorets bedömning är att nämnden för överförmyndarnämnden och nämnden för demokrati och medborgarservice delvis säkerställt att handläggningen av årsräkningar skett inom den tid som gällande regelverk förutsätter. Överförmyndarverksamheten har under 2024 erhållit extra budgetmedel och har i övrigt kraftsamlat i syfte att korta handläggningstiderna för granskningen av årsräkningar. Även om åtgärderna sammantaget resulterat i kortare handläggningstider än vad som gällde under föregående år förekommer det i viss utsträckning att årsräkningar krävt längre än sex till sju månaders handläggningstid.

Nämnderna har en strukturerad samverkan som bland annat ger för överförmyndarnämnden möjlighet att ställa krav på nämnden för demokrati och

medborgarservice vad gäller resursfördelning avseende personal. Denna samverkansprocess kan ytterligare förstärkas genom att nämnderna formulerar mål och löpande följer upp dessa för handläggningstiderna i tidskritiska ärendeslag inom överförmyndarverksamheten.

Mot bakgrund av iakttagelser som gjorts i granskningen lämnar vi följande rekommendation till nämnden för demokrati och medborgarservice och överförmyndarnämnden:

Nämnden för demokrati och medborgarservice samt överförmyndarnämnden rekommenderas att säkerställa att handläggningen avseende granskningen av årsräkningar sker inom den tid som gällande regelverk föreskriver.

5 Granskning av räkenskaper

En del av Stadsrevisionens granskning består av att granska och bedöma om Göteborgs Stads räkenskaper är rättvisande. Räkenskapsgranskningen genomförs av upphandlade revisionsföretag.

Den 1 januari 2023 trädde *Standard för kommunal räkenskapsrevision* i kraft.⁷ Standarden som innefattas i god revisionssed reglerar hur granskning av räkenskaper ska genomföras och omfattar alla kommuner och regioner.

Granskningen av delårs- och årsredovisning samt intern kontroll inom väsentliga processer tar sin utgångspunkt i stadens samlade räkenskaper i stället för att, som tidigare, bygga nerifrån och upp utifrån nämndernas redovisning. Revisionsansatsen bygger på väsentlighetsbedömningar utifrån ett övergripande kommunperspektiv. Det innebär att vissa nämnder kan beröras mindre av den årliga räkenskapsgranskningen och andra kan beröras mer.

5.1 Granskningsresultat

Inga iakttagelser som berör nämnden har rapporterats i granskningen av Göteborgs stads räkenskaper.

⁷ *Standard för kommunal räkenskapsrevision* är framtagen och beslutad av Sveriges Kommuner och Regioner (SKR), Sveriges Kommunala Yrkesrevisorer (SKYREV) och Föreningen Auktoriserade Revisorer (FAR).

6 Uppföljning av tidigare granskning

I detta avsnitt redogör vi för uppföljningen av de rekommendationer som har lämnats till nämnden tidigare år.

6.1 Uppföljning av nämndens arbete mot våldsbejakande extremism och radikalisering

På uppdrag av de förtroendevalda revisorerna granskade revisionskontoret 2023 Göteborgs Stads arbete mot våldsbejakande extremism och radikalisering. Granskningen resulterade i följande rekommendation till nämnden:

Nämnden rekommenderas att identifiera vilka kunskapsbehov rörande våldsbejakande extremism och radikalisering som finns inom den egna organisationen samt upprätta en utbildningsplan för att tillgodose behovet.

Vi har i år följt upp rekommendationen genom att vi tagit del av nämndens yttrande den 18 juni 2024. Uppföljningen visar att en kartläggning genomfördes under hösten 2023. Kartläggningen identifierade vilka medarbetare som hade ett kunskapsbehov om Göteborgs Stads arbete mot våldsbejakande extremism och radikalisering. Utifrån kartläggningen har en utbildningsplan för åren 2024 och 2025 tagits fram. Utbildningsplanen kommer löpande att uppdateras, bland annat utifrån om nämndens riskhantering identifierar nya behov.

6.1.1 Bedömning

Revisionskontoret bedömer att nämnden har omhändertagit rekommendationen.